

Vergaderjaar 2003–2004

29 251

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Algemene wet inzake rijksbelastingen en enige andere wetten in verband met de invoering van beroep bij de rechtbank, alsmede van hoger beroep bij het gerechtshof, in belastingzaken (Wet belastingrechtspraak in twee feitelijke instanties)

Nr. 7

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 7 mei 2004

Het voorstel van wet wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel I, onderdeel A, wordt in artikel 56 «Amsterdam» vervangen door: Haarlem.

B

Artikel II, onderdeel B komt te luiden:

B

Aan de bijlage wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

I Ministerie van Financiën

1. Invorderingswet 1990, met uitzondering van de artikelen 30 en 49.
2. Kostenwet invordering rijksbelastingen, met uitzondering van artikel 7.

C

Artikel IV, onderdeel D wordt gewijzigd als volgt:

1. Artikel 26 komt te luiden:

Artikel 26

1. In afwijking van artikel 8:1, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht kan tegen een ingevolge de belastingwet genomen besluit slechts beroep bij de rechtbank worden ingesteld, indien het betreft:

- a. een belastingaanslag, daaronder begrepen de in artikel 15 voorgescreven verrekening, of
- b. een voor bezwaar vatbare beschikking.

2. De voldoening of afdracht op aangifte, dan wel de inhouding door een inhoudingsplichtige, van een bedrag als belasting wordt voor de mogelijkheid van beroep gelijkgesteld met een voor bezwaar vatbare beschikking van de inspecteur. De wettelijke voorschriften inzake bezwaar en beroep tegen zodanige beschikking zijn van overeenkomstige toepassing, voorzover de aard van de voldoening, de afdracht of de inhouding zich daartegen niet verzet.

2. In artikel 26a, derde lid, wordt «de in het tweede lid bedoelde belanghebbende» vervangen door: de in het eerste of het tweede lid bedoelde belanghebbende.

D

Artikel IV, onderdeel E komt te luiden:

E

Artikel 27 komt te luiden:

Artikel 27

1. Indien het beroep een besluit inzake rijksbelastingen betreft, treden voor de toepassing van artikel 8:7 van de Algemene wet bestuursrecht de rechtbanken te Leeuwarden, Arnhem, Haarlem, 's-Gravenhage en Breda in de plaats van de andere rechtbanken in hun ressort.

2. In afwijking van artikel 8:7 van de Algemene wet bestuursrecht en van het eerste lid, is slechts de rechtbank te Haarlem bevoegd, indien het beroep betreft:

- a. een uitnodiging tot betaling dan wel
- b. een voor bezwaar vatbare beschikking die is gegeven op grond van wettelijke bepalingen in de zin van de Douanewet.

3. Artikel 8:13 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing indien beroep is ingesteld bij de douanekamer van de rechtbank te Haarlem.

E

Artikel IV, onderdeel F.2, komt te luiden:

2. In onderdeel b wordt: «het gerechtshof te Amsterdam» vervangen door: de rechtbank te Haarlem.

F

4. Artikel IV, onderdeel H, komt te luiden:

H

In artikel 27d vervallen het tweede, derde en vierde lid, alsmede de aanduiding «1.» voor het eerste lid.

G

Artikel IV, onderdeel K, wordt gewijzigd als volgt:

1. Artikel 27h wordt gewijzigd als volgt:

a. In het tweede lid wordt in onderdeel e «,en» vervangen door een punt en vervalt onderdeel f.

b. Het vierde lid vervalt, onder vernummering van het vijfde lid tot vierde lid.

c. Toegevoegd wordt een nieuw vijfde lid, luidende:

5. De werking van de uitspraak van de rechtbank of van de voorzieningenrechter wordt opgeschort totdat de termijn voor het instellen van hoger beroep is verstreken of, indien hoger beroep is ingesteld, op het hoger beroep onherroepelijk is beslist.

2. Artikel 271 wordt gewijzigd als volgt:

a. In het tweede lid, onderdeel a, wordt «€ 100» vervangen door: € 102.

b. In het tweede lid, onderdeel b, wordt «€ 201» vervangen door: € 205.

c. In het tweede lid, onderdeel c, wordt «€ 400» vervangen door: € 409.

d. In het derde lid wordt «€ 400» vervangen door: € 409.

H

In artikel IV, onderdeel L, wordt artikel 28 gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid, onderdelen a en b, het tweede en het derde lid wordt «schriftelijke uitspraak» telkens vervangen door: uitspraak.

2. In het derde lid wordt «Indien de belanghebbenden dan wel Onze Minister en de andere belanghebbenden» vervangen door: Indien de belanghebbenden en Onze Minister.

3. Toegevoegd wordt een zevende lid, luidende:

7. De werking van de uitspraak van het gerechtshof, de rechtbank of de voorzieningenrechter wordt opgeschort totdat de termijn voor het instellen van beroep in cassatie is verstreken of, indien beroep in cassatie is ingesteld, op het beroep in cassatie is beslist.

I

Artikel III, onderdeel N, komt te luiden:

N

Artikel 28b komt te luiden:

Artikel 28b

1. Indien beroep in cassatie is ingesteld tegen een mondelinge uitspraak, wordt de mondelinge uitspraak vervangen door een schriftelijke uitspraak, tenzij het beroep in cassatie kennelijk niet-ontvankelijk is of de Hoge Raad anders bepaalt. Het beroep in cassatie wordt geacht gericht te zijn tegen de schriftelijke uitspraak.

2. De griffier van het gerechtshof of van de rechtbank zendt het ingekomen beroepschrift, een afschrift van de uitspraak en de op de uitspraak betrekking hebbende gedingstukken die onder hem berusten, onverwijld aan de griffier van de Hoge Raad.

J

Artikel III, onderdeel O, vervalt.

K

Artikel III, onderdeel P, komt te luiden:

P

Artikel 29a, eerste lid, wordt gewijzigd als volgt:

1. In derde volzin wordt «In die gevallen» vervangen door: In dat geval.
2. De vierde volzin vervalt.

L

In artikel III wordt na onderdeel P een onderdeel Pa ingevoegd, luidende:

Pa

In artikel 29b, derde lid, wordt «de desbetreffende rechtspersoon» vervangen door: de Staat.

M

Artikel VI, onderdeel A, komt te luiden:

A

Artikel 30, tweede lid, komt te luiden:

2. Op het bezwaar, beroep, hoger beroep en beroep in cassatie inzake de in het eerste lid bedoelde beschikking is hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing.

N

Artikel VII komt te luiden:

ARTIKEL VII

Artikel 7, eerste lid, tweede volzin, van de Kostenwet invordering rijksbelastingen komt te luiden: Op het bezwaar, beroep, hoger beroep en beroep in cassatie inzake de in de eerste volzin bedoelde beschikking is hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing.

O

Artikel XVI komt te luiden:

ARTIKEL XVI

De Provinciewet wordt gewijzigd als volgt:

A

Aan artikel 227a wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

4. Met betrekking tot provinciale belastingen wordt in de artikelen 27l, 27n, 27p en 29b van de Algemene wet voor «de Staat» gelezen: de provincie.

B

Artikel 232c, vierde lid, komt te luiden:

4. Tegen een met toepassing van het eerste lid vastgestelde belastingaanslag kan mede beroep bij de rechtbank worden ingesteld door de belastingplichtige wiens naam niet op het aanslagbiljet staat vermeld. Artikel 26a, derde lid, van de Algemene wet is van overeenkomstige toepassing.

P

In artikel XVII wordt, onder verlettering van de onderdelen A en B tot B en C, een nieuw onderdeel A ingevoegd, luidende:

A

Aan artikel 231 wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

4. Met betrekking tot gemeentelijke belastingen wordt in de artikelen 27l, 27n, 27p en 29b van de Algemene wet voor «de Staat» gelezen: de gemeente.

Q

Artikel XVIII komt te luiden:

ARTIKEL XVIII

Artikel 142 van de Mijnbouwwet wordt gewijzigd als volgt:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Tegen een op grond van deze wet genomen besluit dat van toepassing is op het continentaal plat kan een belanghebbende beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De eerste volzin geldt niet voor een besluit op grond van hoofdstuk 5, met uitzondering van de afdelingen 5.2.1. en 5.2.2.

2. Het derde lid komt te luiden:

3. Op het beroep tegen besluiten op grond van hoofdstuk 5, met uitzondering van de in het eerste lid, tweede volzin, genoemde afdelingen, is hoofdstuk V, afdelingen 2 tot en met 4 van de Algemene wet rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat hoger beroep en beroep in cassatie kunnen worden ingesteld door de belanghebbende die bevoegd was beroep bij de rechtbank, onderscheidenlijk hoger beroep bij het gerechtshof, in te stellen en door het bestuursorgaan dat bevoegd was het bestreden besluit te nemen.

R

Artikel XX komt te luiden:

ARTIKEL XX

Artikel 76 van de Ziekenfondswet komt te luiden:

Artikel 76

Op het bezwaar, beroep, hoger beroep en beroep in cassatie inzake een beschikking als bedoeld in artikel 3d, tweede lid, is hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing.

S

Artikel XXII komt te luiden:

ARTIKEL XXII

De Waterschapswet wordt gewijzigd als volgt:

A

Aan artikel 123 wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende:

5. Met betrekking tot waterschapsbelastingen wordt in de artikelen 27l, 27n, 27p en 29b van de Algemene wet voor «de Staat» gelezen: het waterschap.

B

Artikel 142, vierde lid, komt te luiden:

4. Tegen een met toepassing van het eerste lid vastgestelde belastingaanslag kan mede beroep bij de rechtbank worden ingesteld door de belastingplichtige wiens naam niet op het aanslagbiljet staat vermeld. Artikel 26a, derde lid, van de Algemene wet is van overeenkomstige toepassing.

T

Aan artikel XXIII wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

4. Op het beroep in cassatie tegen een uitspraak die is bekendgemaakt voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet, blijft het recht zoals dit gold voor dat tijdstip van toepassing.

Toelichting

Onderdelen A, D en E

Deze wijzigingen houden verband met de keuze om het beroep in rijksbelastingzaken te concentreren bij de rechtbanken Leeuwarden, Arnhem, Haarlem, Den Haag en Breda. Voor een nadere motivering van deze keuze zij korthedshalve verwezen naar de Nota naar aanleiding van het verslag.

Onderdeel B

Zoals in het Verslag terecht werd geconstateerd, was verzuimd de Kostenwet invordering rijksbelastingen, met uitzondering van artikel 7, op de bijlage, behorende bij artikel 8:5 Awb, te plaatsen, terwijl de artikelen 30 en 49 Invorderingswet daarin juist ten onrechte waren opgenomen. Beide omissies worden hierbij hersteld.

Onderdeel C

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de cruciale bepaling van artikel 26, eerste lid, redactioneel te verbeteren. Thans wordt nog duidelijker tot uitdrukking gebracht, dat het in dit artikel neergelegde

zogenaamde gesloten stelsel van voor beroep vatbare beslissingen geldt voor alle ingevolge de belastingwet genomen besluiten.

In het tweede lid is, in navolging van een suggestie in het Verslag, rekening gehouden met het gegeven dat bij een bezwaar of beroep tegen een inhouding, dan wel een voldoening of afdracht op aangifte, niet alle voorschriften inzake bezwaar of beroep onverkort kunnen worden toegepast, omdat een voorafgaand besluit ontbreekt.

Onderdeel F

Deze wijziging houdt verband met het afschaffen van de mogelijkheid om vervanging van een mondelinge uitspraak door een schriftelijke te vragen. Vervanging door een schriftelijke uitspraak is voortaan een automatisch gevolg van het instellen van beroep in cassatie tegen een mondelinge uitspraak (zie het voorgestelde artikel 28b Awr (onderdeel I van deze nota van wijziging). Voor een nadere toelichting zij verwezen naar de nota naar aanleiding van het verslag.

Onderdeel G

De wijzigingen in de onderdelen 1a en 1b houden eveneens verband met het vervallen van de mogelijkheid om om vervanging van een mondelinge uitspraak te vragen. De wijziging onder 1c strekt tot het toekennen van schorsende werking aan het hoger beroep. Voor de argumenten daarvoor zij kortheidshalve verwezen naar de Nota naar aanleiding van het Verslag.

De wijziging onder 2c houdt verband met de op 1 februari jl. doorgevoerde indexerings van de griffierechten.

Onderdeel H

De wijziging onder 1 bewerkstelligt, dat tegen mondelinge uitspraken beroep in cassatie kan worden ingesteld zonder dat de belanghebbende eerst om eens schriftelijke uitspraak moet vragen. Zie nader de nota naar aanleiding van het verslag.

Onderdeel 2 betreft een redactionele vereenvoudiging.

Onderdeel 3 verleent aan het beroep in cassatie schorsende werking. Dit is een logisch gevolg van de keuze om aan het hoger beroep schorsende werking te verlenen; de argumenten daarvoor gaan evenzeer op voor het beroep in cassatie. Formeel is het echter een wijziging ten opzichte van de bestaande situatie. Daarom is een overgangsbepaling opgenomen (artikel XXIII, vierde lid; zie onderdeel T van deze nota van wijziging) die er voor zorgt dat de schorsende werking slechts geldt voor het beroep in cassatie tegen uitspraken die na de inwerkingtreding van de onderhavige wet zijn bekendgemaakt.

Onderdeel I

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 28b Awr komt overeen met het huidige artikel 28b. In het nieuwe eerste lid is het nieuwe systeem van vervanging van mondelinge door schriftelijke uitspraken neergelegd. Het instellen van beroep in cassatie heeft van rechtswege tot gevolg, dat de rechter wiens uitspraak wordt aangevallen, verplicht is de mondelinge uitspraak te vervangen door een schriftelijke. Duidelijkheidshalve is uitdrukkelijk bepaald dat het, aanvankelijk tegen de mondelinge uitspraak ingestelde, cassatieberoep dan geacht wordt zich te richten tegen de vervangende schriftelijke uitspraak.

Op deze verplichting worden echter twee uitzonderingen voorgesteld. De eerste betreft het geval, dat het beroep in cassatie kennelijk niet-ontvankelijk is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij het niet tijdig

betalen van het griffierecht of bij een evident niet verschoonbare overschrijding van de beroepstermijn. In die gevallen heeft de Hoge Raad geen schriftelijke uitspraak nodig om het cassatieberoep te kunnen afdoen. De inhoud van de aangevallen uitspraak is dan immers niet van belang voor de beslissing op het cassatieberoep. Een verplichting om een schriftelijke uitspraak op te stellen zou dan neerkomen op een onnodige werkbelasting voor de feitenrechter.

De tweede uitzondering is, dat de Hoge Raad ook in andere gevallen kan bepalen dat geen schriftelijke uitspraak nodig is. Aldus wordt enige flexibiliteit in het systeem ingebouwd. Het valt niet uit te sluiten dat er ook andere gevallen zijn waarin de Hoge Raad het cassatieberoep zonder kennisneming van een schriftelijke uitspraak kan afdoen. Dit zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen als een reeks van cassatieberoepen is ingesteld, die allemaal dezelfde rechtsvraag aan de orde stellen. Dat kan het voorkomen dat de Hoge Raad, als die rechtsvraag eenmaal is beslist, soortgelijke gevallen ook zonder schriftelijke uitspraak kan afdoen.

Onderdeel J

In navolging van suggesties in het Verslag en in de literatuur kiezen wij er bij nader inzien voor om de toepasselijkheid van de artikelen 8:27 tot en met 8:29 en 8:31 op de procedure in cassatie te handhaven, omdat het inderdaad een enkele keer kan voorkomen dat de Hoge Raad toch feitenonderzoek moet doen. De wijziging, die er op was gericht de toepasselijkheid van deze artikelen uit te sluiten, dient derhalve te vervallen.

Onderdeel K

Onderdeel 1 behelst een redactionele verbetering. Onderdeel 2 houdt verband met de nieuwe regeling voor het vervangen van mondelinge uitspraken. De Awr regelt thans, dat het griffierecht dat is betaald voor de vervanging van een mondelinge uitspraak, wordt verrekend met het griffierecht voor een beroep in cassatie. Nu de belanghebbende niet meer om vervanging kan vragen en daar dus ook geen griffierecht meer voor hoeft te betalen, kan ook deze verrekeningsregel worden gemist.

Onderdeel L

Dit betreft een redactionele verbetering. De Raad van State heeft er in zijn advies over het onderhavige wetsvoorstel op gewezen dat de aan het algemeen bestuursrecht ontleende terminologie «de desbetreffende rechtspersoon» in de systematiek van de Awr minder juist is. Naar aanleiding daarvan is het wetsvoorstel aangepast, maar daarbij is over het hoofd gezien dat de minder juiste formulering ook in de huidige Awr al een keer voorkomt, namelijk in artikel 29b. Met het oog op een consistente terminologie wordt daarom voorgesteld ook artikel 29b redactioneel aan te passen.

Onderdelen M en N

Dit betreft redactionele harmonisatie. Waar in een niet-belastingwet hoofdstuk V van de Awr van overeenkomstige toepassing wordt verklaard, dient dat zoveel mogelijk in dezelfde bewoordingen te gebeuren.

Onderdelen O, P en S

In het Verslag is er op gewezen, dat niet expliciet is geregeld welke rechtspersoon bij beroepen inzake decentrale belastingen voor de

toepassing van de Awr in de plaats treedt van de Staat. De onderhavige wijzigingen voorzien daarin alsnog.

Onderdeel Q

De in het wetsvoorstel opgenomen aanpassing van de Mijnbouwwet is bij nader inzien niet geheel sluitend. De Mijnbouwwet maakt wat betreft de rechtsgang een onderscheid tussen besluiten die van toepassing zijn op het continentaal plat en tegen besluiten die van toepassing zijn op het territoire. Tegen eerstgenoemde besluiten staat in eerste en enige aanleg beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (artikel 142, eerste lid); tegen laatstgenoemde besluiten beroep bij de rechtbank (artikel 8:1 Awb) en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (artikel 37 Wet op de Raad van State). Tegen besluiten omtrent de heffing en invordering van afdrachten staat echter de fiscale rechtsgang open (artikel 142, derde lid). Het onderhavige wetsvoorstel brengt mee dat in die gevallen niet langer het gerechtshof, maar de rechtbank in eerste aanleg bevoegd zal zijn. De onderhavige aanpassing van de Mijnbouwwet voorziet daarin. Dit is wetstechnisch vormgegeven door de in het eerste lid gegeven bijzondere rechtsgang voor besluiten op het continentaal plat weer buiten toepassing te verklaren voor besluiten over heffing en invordering. Het gevolg hiervan zou zijn dat voor al deze besluiten, dus zowel van toepassing op het continentaal plat, als op het territoire, de «normale» Awb-rechtsgang van toepassing zou zijn. Daarom wordt vervolgens in het derde lid op deze besluiten de fiscale rechtsgang van overeenkomstige toepassing verklaard.

Onderdeel R

Artikel 76 Ziekenfondswet verklaart de fiscale rechtsgang van toepassing op verklaringen voor zelfstandigen waaruit blijkt dat al dan niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor de Ziekenfondsverzekering. Ter vermijding van onduidelijkheid is bij nader inzien deze bepaling gehandhaafd en slechts redactioneel geharmoniseerd met andere bepalingen die hoofdstuk V Awr van overeenkomstige toepassing verklaren.

Onderdeel T

Zoals in de Nota naar aanleiding van het Verslag is toegelicht, wordt voorgesteld om aan het hoger beroep en het beroep in cassatie schorpende werking te verlenen. Dit sluit aan bij de bestaande feitelijke situatie, maar is voor het beroep in cassatie strikt juridisch gezien nieuw. Daarom wordt voorgesteld aan deze wijziging eerbiedigende werking te verlenen. Dat wil zeggen: zij geldt niet voor het beroep in cassatie tegen uitspraken die reeds voor de inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel zijn gedaan.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

De Staatssecretaris van Financiën,
J. G. Wijn